

FIETSTOCHT OOSTELIJKE VECHTPLASSEN: CULTUURHISTORIE EN NATUURHERSTEL

Lengte: 22 km.

Routekaart: zie p. 7.

Duur: Je kunt deze tocht in 5 kwartier fietsen. Maar je kunt er ook meer tijd voor uittrekken en tijdens je tocht de uitstapjes en een van de wandelingen maken.

Korte beschrijving van de route

Je fietst door het weidse landschap van de Oostelijk Vechtplassen, een Natura2000 gebied van laagveenmoeras, trilveen, polder en plassen, waarin (cultuur)historie en natuur samenkomen. Na bijna drie jaar voorbereiding en vijf jaar uitvoering zijn hier in juni 2022 de werkzaamheden in het kader van natuurherstel Oostelijke Vechtplassen afgerond. Ervaar zelf het resultaat!

Je start bij Fort Maarsseveen, een van de jongste en kleinste forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Je fietst door de Bethunepolder, langs de Loosdrechtse en Tienhovense Plassen, de Westbroekse Zodden, door polder Achtienhoven en langs de boerderijen van Westbroek. Voorbij de herstelde legakkers van Molenpolder en de nieuw aangelegde Maarsseveense Zodden kom je weer bij Fort Maarsseveen terug.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Startpunt:

Parkeerplaats van Fort Maarsseveen

tegenover Maarsseveensevaart 11

3601 CC Maarssen

www.fortmaarsseveen.nl

Voor een bezoekje aan het fort, steek je met de trekpont de fortgracht over.

Maar je kunt je fiets ook parkeren bij de hoofdingang aan de Herenweg, over de brug, tegen een van de houten fietsenhekken.

Herenweg 3

3602 AM Maarssen

Openbaar vervoer en fietsverhuur:

Het fort heeft een bushalte voor de deur: halte Wilgenplas. Er rijden geen vaste lijnen, maar je kunt een bus bestellen. Je leest hoe dit werkt op de [website van het OV](#).

Fietsen kun je huren bij Netjesverhuur

Herenweg 8A

3602 AP Maarssen

www.netjesverhuur.nl

Toegankelijkheid

Deze route is niet geschikt voor bakfietsen of fietsen met een aanhanger i.v.m. toegangshekken bij het Tienhovens Kanaal.

Routebeschrijving

1. Fort Maarsseveen

Fort Maarsseveen is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, sinds een paar jaar UNESCO-werelderfgoed. Hier ontmoeten natuur en kunst & cultuur elkaar. Als je geluk hebt, zie je de ijsvogel over het water van de gracht scheren. Je hoort de puttertjes in de meidoornhaag die vroeger de vijand moest tegenhouden. Soms broedt er een kerkuil in het gebouw. En bovenop het fort wordt regelmatig een vogeltelling gehouden. In het fortgebouw kun je je verdiepen in de geschiedenis van de Hollandse Waterlinie en hoe die het omringende landschap bepaald heeft. Je kunt er ook een expositie bezoeken en vaak kun je kunstenaars aan het werk zien in een van de ateliers. Maar natuurlijk kun je ook lekker met een drankje op het terras gaan zitten.

Vanaf de brug van de parkeerplaats sla je rechtsaf, het fietspad op. Eerste weg links, Bethuneweg.

2. Bethunepolder

Je bent nu in de Bethunepolder. Al vanaf de 12e eeuw werd dit gebied ontgonnen en vanaf de 16e eeuw werd er turf gewonnen, waardoor er plassen met legakkers ontstonden. Omdat er behoefte was aan meer landbouwgrond besloot de markies de Béthune in 1882 de polder droog te malen. Helaas, door het heldere kwelwater dat hier opwelt vanuit de Utrechtse Heuvelrug bleek de grond te drassig voor akkerbouw. Wel voorziet de polder nu een derde van de Amsterdamse huishoudens van schoon drinkwater. In 2015 werd een start gemaakt met de herinrichting van de polder; het grondwaterpeil werd verhoogd en er zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd. Agrarische activiteiten werden aangepast, waardoor er nu weer weide-, water- en moerasvogels in het gebied voorkomen. Ook de haas heeft hier een vaste plek. In het voorjaar kleuren de bermen wit en geel door fluitenkruid en raapzaad. En verder vind je er op meerdere plekken nog groepsschuilplaatsen, ook een restant van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Einde Bethuneweg rechts, Middenweg. Eerste weg links, Griendweg. Einde Griendweg rechtsaf het fietspad op, Nieuweweg.

(Uitstapje: als je twee groepsschuilplaatsen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie wilt zien, ga je aan het eind van de Bethuneweg een paar honderd meter naar links. Fiets daarna weer terug naar de T-splitsing waar je afgeslagen bent en rijdt daar rechtdoor.)

3. Loosrechtse Plassen

Je fietst nu langs de Loosrechtse Plassen. Na de veenaftgravingen van de 16^e tot en met de 18^e eeuw werden hier legakkers door wind en water weggeslagen. Zo ontstonden de plassen. Vanwege de talrijke watersportmogelijkheden zijn dit de bekendste Vechtpassen. Aan de zuidkant van de Vijfde Plas vind je het zwemstrand De Strook en een gelijknamig paviljoen. En 's winters, als er voldoende ijs ligt, kun je hier een schaatsroute rijden, dwars door een natuurgebied waar je anders nooit mag komen. Zo druk als het is op en aan de Vijfde Plas, zo rustig is het meestal langs de volgende: de Breukeleveense Plas, heel toepasselijk ook wel Stille Plas genaamd.

Fiets richting Tienhoven, volg knooppunt 27 – 49 – 29

4. Tienhovense Plassen

Vlak voor je bij knooppunt 49 links af slaat over het bruggetje de Dwarsdijk op, vind je aan je rechterhand horecagelegenheid Het Olde Regthuys. 'Het Regthuys' dateert uit 1656 en was vroeger de plek waar de schout en schepenen van de regio bijeenkwamen. Sinds 1802 zit er een tapperij in.

Vanaf knooppunt 49 fietst je tussen de Tienhovense Plassen door. Hier staat wipmolen De Trouwe Wachter, die zijn naam dankt aan zijn rol in de tweede wereldoorlog. Met de wieken gaf de molenaar tekenen aan onderduikers in de omgeving.

Voorbij de fietshekjes rijd je langs het Tienhovens Kanaal. Vanaf de Kanaaldijk kijk je uit over De Oostelijke Binnenpolder. Hier vind je een combinatie van open water, trilveen, natte schraallanden en bos. Om dat in stand te houden zijn landbouwgronden afgeplagd, dichtgegroeide waterpartijen opengemaakt en verschillende bosjes verwijderd. Daardoor groeien er nu bijzondere orchideeën en hebben zwarte sterns, tureluurs, lepelaars en zilverreigers hier een plek gevonden.

Aan de linkerkant van het fietspad ligt, verscholen in het broekbos, de eendenkooi van Breukeleveen. Hier werden vroeger eenden gevangen voor consumptie. Nu is het een rustgebied voor vogels en reeën. (Alleen te bezichtigen d.m.v. een excursie van Natuurmonumenten).

5. Bert Bospad

Vlak voor knooppunt 29 vind je aan je rechterhand het Bert Bospad, een wandelpad in de nieuw ingerichte Westbroekse Zodden. Bij het kunstwerk De Verrekijker is een parkeerplaats. Hier start een wandeling van 7 km (vanaf de andere kant, de Kerkdijk in Westbroek, is deze 4,5 km). Onderweg biedt een loopbrug prachtig uitzicht over het gebied en geven infoborden informatie over flora en fauna. Door het natuurherstel hoopt men dat de krabbenscheer terugkomt. Nu al vormen de zodden - wat laag en moerassig land betekent - broedgebied voor de purperreiger. Je hoort er regelmatig de hoemp van de roerdomp, en met een beetje geluk zie je de visarend overvliegen.

Volg de route naar knooppunten 20 – 93 – 32

6. Westbroek

Je fietst door de polder Achttienhoven en het dorp Westbroek. Westbroek dateert uit het eind van de 12e eeuw en is ontstaan uit de veenafgravingen. Loodrecht vanuit de dijk werden lange, smalle en evenwijdige percelen aangelegd, gescheiden door kilometerslange ontwateringsloten. Langs de dijk kwam de bebouwing. De kerk van Westbroek - enorm groot gezien het lage inwonertal (ruim 1100 mensen in 2022) - dateert uit de 15e eeuw. Het gebied er omheen is beschermd dorpsgezicht. Let op de prachtig versierde windveren langs de dakrand van de boerderijen.

Dit veenweidegebied vol kikkers en muizen is heel geliefd bij ooievaars. Westbroek, dat zichzelf een ooievaardorp noemt, telt al zeker 12 nesten met broedparen, zowel kunstmatig gefabriceerde als door de ooievaars zelf gemaakte exemplaren, bijvoorbeeld bovenop een treurwilg of getopte conifeer. In de omgeving zijn nog meer nesten te vinden, maar omdat de populatie zo snel is toegenomen, blijft het vechten om een plekje.

Volg de weg naar knooppunt 48.

7. Uitstapje: Vredegoed

Bij knooppunt 48 gaat de route rechtdoor, maar je kunt hier een uitstapje maken naar Streekmuseum Vredegoed door even rechtsaf te slaan naar Oud-Maarsseveen (navigatieadres: Heuvellaan 7, Tienhoven).

Museum Vredegoed, gevestigd in een monumentale langhuisboerderij, laat zien hoe de lintdorpen Tienhoven en Oud-Maarsseveen zijn ontstaan als gevolg van de veenaftgravingen. Daarnaast krijg je een inkijkje in het leven in de Vechtstreek tussen 1900 en 1950.

Achter de boerderij starten twee wandelingen: het Zoddenpad (13 km, Klompenpad) en het Vredevoetpad (7 km, Natuurmonumenten).

Rijd bij knooppunt 48 rechtdoor, Nedereindse Vaart.

(Of, als je het uitstapje hebt gemaakt: rijd terug naar knooppunt 48 en sla rechtsaf.)

8. Molenpolder

Het typerende landschap van buurtschap Molenpolder met petgaten en legakkers (waarop vroeger de turf te drogen werd gelegd) verkeerde begin deze eeuw in slechte staat. Ook de waterkwaliteit liet te wensen over, doordat jarenlang water uit de Vecht ongezuiverd kon binnenstromen.

Maar er komt nu geen Vechtwater meer binnen en een laag van 50 cm vervuilde bagger is verwijderd. Zo moeten krabbenscheer en fonteinkruid weer een kans krijgen en hopelijk gaat er weer verlandings (trilveen) ontstaan. De legakkers zijn hersteld. Lange tijd werden zij aan het zicht onttrokken door blauwe netten, die de jonge rietplanten moesten beschermen tegen de ganzen. Nu het riet volgroeid is, zijn (bijna) alle netten verwijderd en de legakkers, met bloemrijk grasland tussen het riet, goed zichtbaar. Hier is weer ruimte voor de oorspronkelijke fauna, zoals snor, rietzanger, karekiet, roerdomp en purperreiger. Staatsbosbeheer verzorgt in dit gebied regelmatig vaarexcursies met de fluisterboot.

Eerste weg rechts, Oudedijk.

Einde weg links, Maarsseveensevaart.

9. Noorder Maarsseveense Plassen en Maarsse Zodden

Aan het eind van de Oudedijk in Molenpolder, op het punt waar je links afslaat, zie je rechts de Noorder Maarsseveense Plassen en links de Maarsse Zodden. Dit kleine plasseengebied heeft lange tijd gediend als depot voor de bagger uit de Molenpolder. In 2022 zijn ook hier de laatste werkzaamheden afgerond en liggen hier weer ondiepe plassen met natuurvriendelijke oevers die beschutting bieden aan insecten, kikkers, padden, ringslangen, kleine zoogdieren en vissen. De reeën zijn teruggekeerd evenals de vogels: blauwe reiger en zilverreiger stappen statig door het water en de rietvogels laten volop van zich horen.

Na ongeveer 1 km langs de Maarsse Zodden ben je terug bij het beginpunt, de parkeerplaats van Fort Maarsseveen. Stop hier gerust nog even voor een hapje en drankje op het terras.

Horeca (op bijzondere plekken...)

Fort Maarsseveen (onderdeel Hollandse Waterlinie, Unesco Werelderfgoed)

Herenweg 3
3602 AM Maarssen
www.fortmaarsseveen.nl

Paviljoen De Strook (aan het water van de Loosdrechtse Plassen)

Nieuweweg 28
3625 AZ Breukeleveen

Het Olde Regthuys (historisch pand uit 1656)

Laan van Niftarlake 101
3612 BP Tienhoven

Vredegoed (Rustpunt en Streekmuseum)

Heuvellaan 7
3612 BA Oud-Maarsseveen/Tienhoven

Routekaart

